

اوباما په افغانستان کې د طالبانو سره خبرو اترو ته چمتو دی

لیکونکي: فرانک هرمن، د الماني ورځپاڼي ویزه کوریر څخه نیټه د ۲۰۰۹ کال د مارچ نهمه

واشنگټن: په افغانستان کې کړکېچونو حالاتو ته په گټو سره، چیر ته چې د کرزی لودیز پلوه حکومت خپله اغیزه په ډیر بیړني ډول له لاسه ورکوي. سپینه ماني اندازه اخلې چې په خپله تگلاره کې بدلون راولي. د امریکې ولسمشر بارک اوباما په یوه پروني مصاحبه کې چې د نیویارک ټیمز ورځپاڼي له خوا خپره شوه. وویل. د پخلاینې بهیر په چوکاټ کې مور تیار یو د منځلاري ځواکونو او طالبانو سره خبري اتري وکړو. دغه خبرو اترو ته مخکښه لاره باید د امریکايي څلور ستوري جنرال ډیویډ پټرویس له خوا په ۲۰۰۶ کال کې د سني قومي مشرانو سره په لودیز عراق کې خبري اتري تر سره شوي، یوه کړنلاره وي. هلته مخالفینو د امریکايي پوځونو یا (جي ائی) سره ډیر ټینګ مقاومت کاوه، په څو میاشتو کې دوی خپلو مرچو ته بدلون ورکړو او د امریکايي سرتیرو سره یو ځای د خپل گډ دښمن پر وړاندي وجنگیدل. د مذهبي توندلارو القایده سره.

دغه تکنیک یو کلک گوزار وو چې په دغه هیواد کې سبات رامنځته شو. واشنگټن په هندوکش کې همداسې یوه هڅه غواړي وکړي، چیر ته چې اټکل وه کال وړاندي طالبان په کابل کې له واکه وشړل شول. د بیازیریدلو، نوي ژوند یا رنيسانس جشن ولمانخي. اوباما وايي، که دوی (طالبان) له جنرال پټرویس سره خبرو ته کيني. دې دغه لاره د بري یوه برخه په عراق کې هم گڼي، که چېرته مور خلکو ته لاس اوږد کړو، کومو ته چې مور د اسلامي بنسټپالو په اند گورو. او هغوي تیار وه، چې له مور سره یو ځای گډ کار وکړي.

په هر صورت افغانستان کې حالات نوره کړکېچن او ناوړه بڼه لري. هلته له یوې خوا یوه کمزوري حکومتي اداره او له بلې خوا قومونو او قبایلي سیستم سره تړو لري. دوی (افغانان) خپل ستر ارزښت خپلواکي ته ورکړي دی او تل خپل منځي ژوري اړیکي لري.

اوسني قدم د افغانستان د نوې استراتیژي یوه برخه ده چې اوس سپینه ماني او پښتاکون پری کار کوي. چې تر اوږي پوري ۱۷۰۰۰ امریکايي سرتیري دغي جگړه خپلي هیواد ته ولیردول شي. د ۳۶۰۰۰ پوځیانو سره چې هلته موجود دي یو ځای شي.

برسیره پردې دوی د ولسمشر حامد کرزی څخه په واټن کې دریري. ولسمشر د بوش اداري پر مهال د اسلامي نړۍ یوه مخکښه سیاسي څیره و. اوس داو باما اداره دي ته د اداري فساد او بي کفایتي څیري په څیر گوري.

د نیویارک ټیمز ورځپاڼي پوښتنه، ایا متحده ایالات به د دې په اند جگړه په افغانستان کې وگټي؟

اوباما په یو لنډ ځواب کې وايي: نه. واضع ده چې کله او څنگه د چاله لاري له طالبانو سره خبري اتري وشي. که دا خبري په پټه کې تر سره نشي.

همدا خبريال په یوه شننه کې بیا لیکي د اوباما سیاست په افغانستان کې

په مرو کې شمیرل شویو سره خبري اتري

څوک چې په جگړه کې نه شي ماتیدلي، هغه سره باید خبري وشي. دا یو زور درس او یوه تجربه ده چې انگریزي امپراتوري زده کړی ده. په خاص ډول په ورستي پرونو کې، کله چې دوی د اسیا او افریقا څخه د په شاتګ جگړي کولي. دوی د مقاومت هري کچې سره په میز کې خبرو اترو ته کیناستل. په افغانستان کې بارک اوباما غواړي له طالبانو سره خبري اتري وکړي. په ساده ډول باید ویل شي، چې لودیز متحدين نه شي دوی ماته ولي او گټلي. او بنایي چې هیچ وخت به دوی ونشي کولای وگټي. په هر صورت په پوځي توکو او ډگر کې به دا لار ناشوني وي.

په اصل کې دوی په مرو کې گڼل شوی وو، دا د تیري مهال بنسټپال چې بنځي یې د بورکو لاندي کړي، د نجونو زده کړه مخه یې نیوه او بنځي یې د بنوونځیو څخه منع کړل شوي. موزیک یا ټنګ ټکور یې بند کړو.

د یولسم د سپتمبر د پېښې څخه ورسته امریکایانو دغه د قران کریم بنسټپال محصلین په کابل کې له واکه لرې کړل . طالبان داسې ښکارېدل لکه د تاریخ په پاڼو کې د لاندنیو کرښو یوه کرښه وي . اوس دوی داسې ځواکمن دي لکه د ۲۰۰۱ کال د یولسم سپتمبر څخه په مخکې . جورج دبلیو بوش د عراق د جگړې له امله دغه هیواد یې له سترگو پناشو او ویبایلو . په دغه هیواد کې یو وخت اوسامه بن لادن خپل ترهگر یې ډلې ته پوځي زده کړي ورښودلي . دغې تیروتنې اوس سخت بدل واخیستو . دا مذهبي جنګیالی داسې مالومیده چې ختم دي . دوی دغه ځلا ډکه کړه ، او اوس ځان د پسرلني یرغلونو ته چمتو کوي . د اوپاما پیاوړتوب په دې کې دی چې حالاتو ته داسې گوري چې څنگه دي . ځان باید گرم ونه گني ، ایډیالوژیکي تیزې خبرې دي څنگ ته کښیږدي . دجمهور ریس بوش په سري سترگیو کې د نړۍ ته نه گوري، دغې سري د امریکې اقتصاد یې هم سم و نه انگیره او زیانمن یې کړو لکه څنگه چې د افغانستان مخ په خرابیدو حالات یې را منځته کړو . دغه نوی سري سم پوهیږي چې د کابل او کندهار په لویه لار کې پر دې څه راتلي شي . یو دویم وپتنام ، یوه ډیره ناوړه جگړه ، هیڅوک دا نه شي ویلي چې دغه جگړه به د دوی په ماتې او بلکل بربادي تمامه نه شي . اوپاما د دغې هیواد تاریخ پیژني ، هغه پوهیږي چې د نړۍ دوی امپراتوري په هندوکش کې څیرلي شوي دي . لومړي انگریزي دوهم د شوروي اتحاد امپراتوري . ځکه دې نه غواړي چې خبرو ته ښکلي رنگ ور کړي . له همدې موقع څخه په گټه اخیستلو سره دې لاره خبرو اترو ته خلاصوي . هغه هڅه کوي چې له همدې لارې نسبتاً منځلارې له کانکریتی کوپریو طالبانو څخه بیل کړي . دا ورستی ډله انزوا ته کړي . ښایې دا یوا ځینې لاره برې ته وي .

پای